

פתרון הבחינה

באזרחות

חורף תשפ"ה, 2025, שאלון: 34282
מוגש ע"י מורה לאזרחות בבית הספר לבגרות של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון לשאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.
3. כל התשובות מנוסחות בראשי פרקים.

שאלה מספר 1

העיקרון הדמוקרטי הנבלת השלטון:

השלטון מחזיק באמצעים כלכליים, אנושיים, מקורות מידע ומנגנוני אכיפה המעניקים לו עוצמה רבה. קיימת סכנה בניצול לרעה של כוחו של השלטון/ בפגיעה בזכויות האדם והאזרח או בזכויות קבוצה. הפרדת הרשויות ואמצעים מוסדיים/ פורמאליים ולא מוסדיים/ בלתי פורמאליים נועדו למניעת עריצות השלטון.

ציטוט מהקטע:

" על בסיס תפיסה זו צמח גם הרעיון של חלוקה לכמה רשויות שלטוניות נפרדות כדי למנוע צבירת כוח.....יתר על כן, כל רשות מתמרצת להתערב בענייני הרשויות האחרות ולבקר את מעשיהן".

הסבר:

בציטוט שלפנינו ניתן לראות שקיימות רשויות שלטון נפרדות שמטרתן למנוע ריכוז של כוח רב מידי בגוף אחד. הרשויות גם מבקרות זו את זו ומפקחות זו על זו וכך נוצרת מערכת של איזונים ובלמים.

שאלה מספר 2

שניים מתפקידי הממשלה:

קביעת מדיניות וביצועה -

קבלת החלטות והתווית קווי פעולה בתחומים שונים הנמצאים באחריות משרדי הממשלה.

חקיקת משנה -

חקיקה הנעשית על ידי הרשות המבצעת / השרים / רשות מקומית באמצעות: צווים, תקנות, חוקי עזר עירוניים.

החקיקה נועדה לאפשר ביצוע החוק וקידום מטרותיו ע"י פירוט העקרונות שנקבעו בחקיקה ראשית.

יש צורך להדגיש שאסור שחקיקת משנה תסתור חקיקה ראשית.

ציטוט מהקטע:

"הרשות המבצעת אחראית לניהול ענייני המדינה באמצעות גיבוש תוכניות והקצאת משאבים למימושן בתחומים כמו תרבות, חינוך, ביטחון פנים ועוד".

הסבר:

בציטוט זה ניתן לראות שהממשלה כלומר הרשות המבצעת אכן יוצרת תוכניות, מתווה דרכי פעולה ומעבירה תקציבים לצורך תחומים שונים כגון תרבות וכדומה.

שאלה מספר 3

שני כללים המבטיחים את העצמאות (אי תלות) של הרשות השופטת:

כלל ראשון -

הרשות השופטת עצמאית בהחלטותיה השיפוטיות. במילים אחרות, אסור לממשלה להתערב בהחלטות בית המשפט.

כלל שני -

במטרה להבטיח מימוש הזכות להליך הוגן, עקרון שלטון החוק ושמירה על אמון הציבור במערכת המשפט נקבע שהשופטים כפופים אך ורק לחוק. בנוסף, אסור לשופט לשמש בכל תפקיד פוליטי. כמו - כן, הוועדה לבחירת שופטים מורכבת מנציגים של שלוש רשויות השלטון.

ציטוט מהקטע:

"אסור לאנשי הרשות המבצעת או המחוקקת להתערב בתוכן של ההכרעות המשפטיות, אלא רק בכללי השיפוט".

הסבר:

בציטוט זה ניתן לראות שהכנסת או הממשלה לא יכולות להתערב בפסקי דין הניתנים בבתי המשפט כלומר בתי המשפט הם עצמאיים בהחלטותיהם.